

זכויות בעת היעדרות מהעבודה מפאת מחלה ממושכת ובנכות

1. היעדרות מפאת מחלה ממושכת

- א. רופא, למעט רופא המועסק על פי הסכם רופאים מחליפים ורופא תפוקתי בש.ל.ה, הנאלץ להיעדר מהעבודה מפאת מחלתו, זכאי לדמי מחלה על פי הוראות חוקת העבודה. השכר המשולם בעת מחלה הוא השכר הקבוע כר"מ:
- בקהילה – שכר למשרה, תוספת מינהל מרפאה, תוספת הסכם 2000, תוספת השלמה 2012.
 - בבתי החולים – שכר למשרה, תוספת תפוקה, תוספת גמול ייעוץ (לזכאים) תוספת פריפריה שקלית (לזכאים), תוספת הסכם 2000, תוספת גלובלית.
- עלתה ההיעדרות הרצופה מפאת מחלה על 30 ימי לוח, זכאי הרופא להשלמת השכר, החל מהיום הראשון למחלה בדיעבד. לדוגמה, היעדרות רצופה מפאת מחלה מה-4 בינואר עד ב-7 בפברואר, הזכאות להשלמת השכר תחל ב-6 בפברואר והיא תהיה בדיעבד, מה-4 בינואר.
- רכיב השלמת השכר נקרא "ע"נ (עבודה נוספת) מחלה ממושכת". הוא כולל את השכר הממוצע בגין "עבודה נוספת" ששולם לרופא בתקופת שישה החודשים שקדמו לחודש תחילת המחלה כר"מ:
- בקהילה – ממוצע כל התשלומים בגין "עבודה נוספת" עד תקרה של שכר ברוטו כולל (למעט תשלומים חד שנתיים, כמו קצובת הבראה, מענק יובל וכדומה) בסך כ-42,000 ₪ (40,000 ₪ במאי 2021, צמוד לעליית המדד).
 - בבתי החולים – ממוצע תורנויות, כוננויות וכוננויות על.

ב. רופא המועסק על פי הסכם רופאים מחליפים זכאי לדמי מחלה על פי חוק דמי מחלה תשל"ו 1976 ותקנותיו. רופא ש.ל.ה תפוקתי זכאים לתשלום דמי מחלה על פי החוק האמור ותקנותיו עד תקרה של 80 ₪ לשעה, צמוד מדד, אחת לשישה חודשים.

2. תביעה לגמלת נכות מקרן הפנסיה

ארכה תקופת המחלה, והרופא טרם שב לעבודה או שב לעבודה חלקית בלבד, אך הוא עומד למצות את מכסת ימי המחלה העומדת לזכותו, עליו להגיש תביעה לגמלת נכות לקרן הפנסיה שבה הוא עמית, באמצעות מחלקת משאבי אנוש. לתביעתו עליו לצרף אישורים רפואיים העדכניים בדבר מצב בריאותו.

לחלופין, ההנהלה רשאית ליזום את הפניית הרופא למחלקה לרפואה תעסוקתית כדי לקבל המלצתו.

3. הוועדה הרפואית שליד קרן הפנסיה והחלטתה

רופא קרן הפנסיה והוועדה הרפואית שליד קרן הפנסיה פועלים על פי ומכוח תקנון קרן הפנסיה, ואלה חלים על כל עמיתי הקרן. הוועדה יכולה להסתפק במסמכים שהומצאו לה, ועל פיהם לפרסם החלטתה. היה ויידרש לה מידע נוסף, היא רשאית לזמן את העמית לבדיקה בפניה. הוועדה מורכבת מרופאים שמינתה הקרן אך, בהתאם לרוב תקנוני קרנות הפנסיה, רשאי העמית לבקש מינוי רופא גם מטעמו.

הוועדה הרפואית עשויה לתת אחת משלוש ההחלטות הבאות בעניין העמית שבדקה (שלא בפניו, או לאחר שנבדק בפניה):

- אינו מסוגל לעבוד ואי לזאת יוצא לפנסיית נכות מלאה, זמנית או צמיתה.

- מסוגל לעבוד במשרה חלקית, בשיעור שהיא קובעת, ואי לזאת יוצא לפנסיית נכות חלקית, זמנית או צמיתה.
- כשיר לשוב לעבודה.

הוועדה קובעת את מועד תחילת הנכות ומועד תום התקופה הצפוי.

העמית, ולחלופין, קרן הפנסיה, יכולים לערער על החלטת הוועדה הרפואית בפני הוועדה הרפואית לערעורים.

בנוסף, רשאים רופא הקרן, הוועדה הרפואית ואף העמית, עצמו, לבקש, בכל עת, בדיקה חוזרת לבדוק אם חל שינוי במצבו.

היה ונקבעה לעמית פנסיה לתקופה זמנית, הוא יזומן על ידי הוועדה וביוזמתה לבדיקה רפואית חוזרת לפני תום תקופת הנכות הזמנית.

4. תשלום גמלת הנכות

באשר למועד תחילת תשלום הנכות יש הבדל בין קרנות הפנסיה הוותיקות לקרנות הפנסיה החדשות, כמפורט להלן:

קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר הן קרנות פנסיה שהוקמו לפני 31.12.1994 ושהן עמיתים מי שהצטרפו לקרן הפנסיה עד ליום 31.12.1994 (או שהיו עמיתים בקרנות אלו לפני מועד זה, עזבו ושוב לאחר תקופה שאינה עולה על שנתיים). קרן הפנסיה הוותיקה השכיחה בקרב עמיתי כללית היא קג"מ, קרן הגמלאות המרכזית.

על פי תקנוני הקרנות הוותיקות **מועד תחילת תשלום הנכות**, המלאה או החלקית, הוא לאחר 90 ימי אי כושר ממועד תחילת המחלה שבגינה הוצא לנכות, **אך בכל מקרה, לא לפני תאריך מיצוי זכויות של העמית לדמי מחלה** שלהם הוא זכאי מהמעסיק.

על פי רוב הנכות נקבעת לתקופות זמניות וחוזרות.

קרנות הפנסיה החדשות, דהיינו, קרנות פנסיה שהוקמו החל ב-1.1.1995 ואילך קובעות את הזכאות לגמלת נכות לאחר 90 ימי אי כושר לעבודה בשל המחלה שבגינה נקבעה הנכות, אך ללא כל תלות ביתרת ימי המחלה שיש לרופא.

כללי החישוב של גמלת הנכות, עדכונה ומועדי התשלום קבועים בתקנון כל קרן פנסיה, ובהתאם לפסיקה הקיימת, הכללים הקובעים הם אלה שהיו תקפים במועד פרישתן של העמית לגמלאות.

במקרה שעל פי המידע שבידי הקרן, הנכות נגרמה על ידי גורם שניתן להגיש כנגדו תביעה (תביעה על פי חוק נפגעי איבה או תאונות עבודה, תאונות דרכים ועוד) יידרשו מסמכים נוספים. (מידע נוסף, במקרה הצורך, ניתן יהיה לקבל בארגון).

בתקנוני הקרנות קיימת מגבלת תקרה להשתכרות מעבודה בעת קבלת פנסיית נכות, ואי לזאת הקרן דורשת מעת לעת מעמיתים נכים תלושי שכר.

5. זכויות נוספות בעת פרישה לגמלאות מפאת נכות

א. זכויות מהמעסיק: כל עוד לא קבעה קרן הפנסיה הוצאת הרופא לפנסיית נכות מלאה לצמיתות

לא נותקו יחסי עובד מעביד והפורש אינו זכאי לתשלומים כלשהם מהמעסיק.

היה ותיקבע גמלת נכות מלאה לצמיתות, זכאי הרופא מהמעסיק לתשלומים ולזכויות הר"מ:

- מענק פרישה 2.33% בגין כל חודשי העבודה בקופה.

- מענק פיצוי על ימי מחלה שלא נוצלו לעמיתי הקרנות החדשות, היה ונותרו לרופא ימי מחלה מזכים בפיצוי (ראו פרק דמי מחלה).
- פדיון חופשה – עם נותרו.
- זכויות פרסונל.

המענקים ישולמו לפי ערכה של המשכורת הקובעת של הרופא במועד תשלומם.

ב. קצבת נכות כללית מביטוח לאומי – ניתן להגיש לאחר 90 יום מהמועד שבו ירדה ההכנסה מהעבודה במחצית לפחות (דמי מחלה דינם כהכנסה). הוועדה הרפואית של המוסד סוברנית בהחלטותיה. מומלץ מאד לעיין באתר הביטוח הלאומי בנושא קצבת נכות. היה והנכות קשורה בניידות, מומלץ לבדוק באתר גם את הזכאות לקצבת ניידות.

ג. ביטוח נכות (סכום חד-פעמי) (מכוח החברות בהר"י) במקרה של נכות עקב מחלות קשות ותאונות (20,000 ₪). יש לבדוק הזכאות באמצעות הר"י או באתר הר"י. (רבדי ביטוח נוספים פרטיים - אם נרכשו).

ד. קופת גמל בר או חלופה - כספים שהופקדו בקופת הגמל עד שנת 2008 ניתנים למשיכה בגיל הפרישה (67) בפטור ממס. כספים שהופקדו לאחר מועד זה יימשכו כקצבה. עם זאת, במקרה של נכות או הוצאות רפואיות גבוהות, עשויה רשות המיסים להכיר במשיכה לפני גיל הפרישה כהוצאה כדין. כמו כן, אם היתרה בקופת גמל נמוכה מהתקרה הקבועה בחוק, או אם היא אינה פעילה - קיימת תקרה שמתחתיה הכספים ניתנים למשיכה כהוניים. ראוי לבדוק הנושא בכללותו אצל יועץ פנסיוני, יועץ מס או רשות המסים.

ה. ביטוח מנהלים – הפוליסה הינה לגיל 65, ותקפה עד גיל 70. הפוליסה אינה כוללת כיסוי ביטוחי (לנכות ושאיירים).

ו. מומלץ לבדוק פטור ממס הכנסה עקב הנכות (הוועדות מתקיימות בביטוח הלאומי ללא כל קשר לוועדה הקובעת את הזכאות לקצבת נכות מהמוסד).

ז. רצוי לברר המשך ביטוחים רפואיים והמשך חברות בהר"י.